

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 341-1892)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Gasværk

Byens og dens Omegns Forskønnelse

Havnen

Havnen/Havnen i Almindelighed

Inddæmning

Jorder

Jorder/Salg og Afstaaelse af Grunde

Markvæsen

Markvæsen/Berigtigelse af Skel og Hegn

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 24. november 1892](#)
- 2) [Byrådsmødet den 23. marts 1893](#)
- 3) [Byrådsmødet den 20. april 1893](#)
- 4) [Byrådsmødet den 22. juni 1893](#)
- 5) [Byrådsmødet den 6. juli 1893](#)
- 6) [Byrådsmødet den 4. maj 1894](#)
- 7) [Byrådsmødet den 5. juli 1894](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 24. november 1892 - side 9

[Til første side](#)

(J. Nr. 341-1892)

Da det i Følge en gennem Gasværksudvalget under 9de d. M. modtagen Indberetning fra Gasværkets Bestyrelse formentlig vil være nødvendigt i 1895 at bygge en ny større Gasbeholder for at kunne tilfredsstille det stedse stigende Gasforbrug, og det dertil nødvendige Areal ventelig lettest vil kunne skaffes til Veje ved en Udvidelse af Gasværkets Grund imod Havet, nedsattes der et af Kjer, Schourup og Wærum bestaaende Udvalg til at drøfte Spørgsmaalet om Inddæmning af en Del af Stranden Syd for Byen.

Udvalget blev derhos meddelt Bemyndigelse til at søge Hjælp hos Havneingeniøren til Foretagelse af sine Undersøgelser m. v.

Uddrag fra byrådsmødet den 23. marts 1893 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 341-1892)

Fra det i Mødet den 24de Novbr. f. A. angaaende en paatænkt Inddæmning fra Havet syd for Byen nedsatte Udvalg var der med Skrivelse af 21de d. M. modtaget Forslag til nærmere Bestemmelse af Grænsen imod Havet for den attraaede Landvinding, men da det tillige meddeltes, at der nu var aabnet Udsigt til, at nogle med d.Hrr. C. Langballe & Søn som Ejere af en Del af de tilstødende Grunde indledede Underhandlinger om Ordningen af Naboforhold m. m. kunde fortsættes med et endeligt Resultat for Øje, gik Sagen paa Begjæring tilbage til Udvalget, der desuden suppleredes med Byraadets Formand og Meyer. (Se Mødet den 20de April).

Uddrag fra byrådsmødet den 20. april 1893 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 341-1892)

Fra Udvalget for en Inddæmning fra Havet Syd for Byen (se senest Mødet den 23 f. M.), ar der under 17de d. M. fremkommet Meddelelse om, at samme havde fortsat

Underhandlingerne med C. Langballe & Søn som Indehavere af Firmaet "Aarhus Kalkværk" om Ordningen af Naboforholdene i Anledning af den paatænkte Inddæmning og som Resultat heraf havde opnaaet en Overenskomst med nævnte Firma, hvorved dette til Kommunen overdrager sin Ret til at have Forstræb ud imod Havet for de det tilhørende Ejendomme Matr.-Nr. 1 a af Aarhus Bygrunde og Matr.-Nr. 82 af Aarhus Bygrunde fra Marselisborg og som en Følge heraf fremtidig frafalder Indsigelse imod, at Aarhus Kommune med Indenrigsministeriets Samtykke ladet foretage Inddæmninger fra Havet ud for nævnte Forstrand eller paa anden Maade disponerer over det tilgrænsende Søterritorium. Til Gjengæld herfor erholde C. Langballe & Søn vederlagsfrit Skjøde paa det Kommunen tilhørende ubebyggede Grundstykke Matr.-Nr. 1391 af Aarhus Bygrund af anslaaet Areal 4981 Kvadrat-Alen, ligesom der ogsaa reserveres det et dog kun mindre stykke af det indvundne Areal til Afrunding af Firmaets Ejendomme, hvorhos Overenskomsten indeholder nærmere detaillerede Bestemmelser angaaende Indførelse af Søvand til Firmaets Bedrift, Vej- og Kloakanlæg m. m.

Under Henvisning til, at Kommunen ved Overenskomsten vil opnaa Raadighed over Forstranden paa hele den Strækning, ud for hvilken den paatænkte Inddæmning skal dannes, - nemlig fra det nuværende Knæk paa den udvendige Side af Søndre Mole imod Nord i en lige Linie til Byens Grænse imod Syd -, indstillede Udvalget, at Overenskomsten antages samt at Byraadet derefter beslutter med forventet Samtykke af Indenrigsministeriet at lade den paagjældende Inddæmning foretage.

Begge disse Indstillingspunkter tiltraadtes, hvorefter den omhandlede Overenskomst, der allerede under 18de d. M. er forsynet med Medkontrahentens Underskrift, straks blev forsynet med Byraadets Underskrift.

Derhos blev der under 25de April tilskrevet Indenrigsministeriet saaledes:

Som antydet under Udgiftspost 17 i det under 29de Novbr. f. A. indsendte Overslag over Aarhus Havns Indtægter og Udgiften for 1893 har Byraadet paatænkt at søge Havnens og Byens Territorium udvidet ved Inddæmning imod Syd, fra Havnens søndre Mole og hen til Kommunens Grænse. Ikke blot er det af Interesse for Havnen at faa et større Territorium, der navnlig bl. a. kunde give Plads til en Ophalingsbedding for større Skibe, men det er for Byens Vedkommende nødvendigt i den nærmere Tid atvfaa Gasværkets Grund udvidet, idet Gasforbruget inde senere Aar er steget saa stærkt, at en betydelig Udvidelse af Gasværket er uundgaelig, men den dertil fornødne Plads vil kun kunne faas ved

Inddæmning i Havet ud for Gasværkets Grund.

Naar man endelig har tænkt sig Inddæmningen fortsat til Grænsen for Byens Grund, er dette væsentligt foranlediget ved Planen om eventuelt at lægge et offentligt Slagtehus paa den nedlagte Ridebane Matr.-Nr. 1 a af Marselisborg samt med Ønsket om at faa dannet en saa lige Grænse mod Havet som muligt, for at undgaa Kroge, hvor Tang kan samles og ligge og raadne.

Herefter vilde den paatænkte Inddæmning komme til at omfatte det indenfor den paa vedlagte Rids med Bogstaverne A - B - C betegnede Linie, saaledes at Grænsen mellem Havnens og Byens Grund vilde dannes ved Linien B - B1.

Grundene imod Havet imellem A - B1 - C ejes af Havnen og Kommunen med Udtagelse af Matr.-Nr. 1 af Aarhus Bygrund og Matr. Nr. 82 af Aarhus Bygrund fra Marselisborg, hvilke Grunde, hvorpaa der er anlagt henholdsvis et Saltværk og et Kalkbrænderi, ejes af Firmaet C. Langballe & Søn dels under ejet Firmanavn, dels under Firmanavnet "Aarhus Kalkværk". Med dette Firma har Byraadet imidlertid under Forbehold af det højre Ministeriums Approbation for saa vidt angaar nedennævnte Punkter afsluttet vedlagte Overenskomst, ved hvilket Firmaet afstaar den de nævnte Grunde tilkommende Adgangsret til Stranden paa visse Betingelser.

Iblandt disse Betingelser er Overdragelse fra Kommunen til bemeldte Firma af Matr.-Nr. 1391 af Aarhus Bygrund af Hartkorn 2 Fdk. 3/4 Alb., ligesom det paa Kortet med Bogst. G1 - G2 mærkede Areal, naar det bliver opfyldt og inddæmmet paa Kommunens Bekostning, skulde tilhøre Firmaet.

Disse Bestemmelser tillader man sig at indstille til det høje Ministeriums Approbation samtidig med at man anholder om at maatte lade foretage den omhandlede Inddæmning dels for Byens, dels for Havnens Regning, hver for det Areals Vedkommende, som erhverves henholdsvis for Kommunen og for Havnen.

Det bemærkes endnu, at medens det, som antydtes i ovennævnte Havne-Overslag, oprindelig var paatænkt at begynde inddæmningen nordfra, altsaa ved Havnens Foranstaltning, har man, da det for Gasværket har vist sig magtpaaliggende, at det faar sit Areal udvidet snarest muligt, fundet det rigtigere at begynde med Inddæmningen ud for Kommunens Terræn, og der vil derfor ikke i Aar paa Havnens Budget blive Brug for nogen Bevilling i saa Henseende.

Sluttelig tilføjes, at det efter et foreløbigt Overslag maa antages, at Udgiften ved Inddæmningen og Opfyldningen vil andrage 1 1/4 á 1 2/3 Kr. pr. Kvadrat-Alen indvundet Areal."

Den ovennævnte Overenskomst er optagen i Tillægget.

(Se Mødet den 22de Juni.)

Uddrag fra byrådsmødet den 22. juni 1893 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 341-1892)

I Anledning af Byraadets Skrivelse til Indenrigsministeriet af 25de April f. A. angaaende Inddæmning af et Areal fra Havet Syd for Byen (se Mødet den 20de April) er der af Amtet under 17de d. M. kommuniceret Byraadet følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 14de f. M.:

"I det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 28de April d. A. hertil indkomne Andragende har Aarhus Byraad paa Aarhus Kommunes og Havnevæsens Vegne anholdt om Ministeriets Samtykke til ved Inddæmning og Opfyldning af en Del af Kattegat at foretage en Udvidelse af Byens og Havnens Territorium mod Syd fra Havnens søndre Mole og hen til Grænsen for Byens Grund samt om Approbation paa den med Andragenet fulgte Overenskomst mellem Byraadet og Firmaet C. Langballe & Søn for saa vidt angaar denne Bestemmelse om, at bemeldte Firma til Kommunen overdrager den til Ejendommen Matr.-Nr. 1 og 82 af Aarhus Bygrunde hørende Forstrandsret, imod at Kommunen til Firmaet overdrager Ejendommen Matr.-Nr. 1391 af Bygrundene og en nærmere betegnet Del - paa det indsendte Kort mærket g1 g2 - af det eventuelt inddæmmede Areal.

I denne Anledning skulde man tjenstlig bede Byraadet tilkjendegivet, at Ministeriet er findet at ville meddele Tilladelse til Udførelsen af den ommeldte paa det hoslagt tilbagefølgende Kort nærmere Inddæmning og Opfyldning paa Betingelse af, at denne tilendebringes i Løbet af 10 Aar, at det indvundne Areal, naar det dertil findes tjenligt, bliver at ansætte i Skat til Stat og Kommune efter Ministeriets nærmere Resolution, samt endelig, at der ved Udførelsen af Anlægget tages fornødent Hensyn til de Bemærkninger, der indeholdes i vedlagte Ekstraktafskrifter af tvende Erklæringer fra Ingeniør under Vandbygningsvæsenet,

Kammerraad Bruhn.

I den Forudsætning, at Byraadet ønsker Tilladelsen meddelt paa de anførte Betingelser, hvorom man forventer at modtage nærmere Meddelelse, tilføjes det, at der ikke herfra findes noget at erindre imod de ovennævnte Bestemmelser i den ligeledes hoslagt tilbagefølgende Overenskomst mellem Byraadet og Firmaet C. Langballe & Søn, idet man gaar ud fra, at den i Overenskomstens § 5 indeholdte Bestemmelse om, at Bekostningerne ved Anlæggelsen af den i §'en omhandlede Vej skal afholdes af Kommunen eller Havnen, er at forstaa saaledes, at Havnen ikkun vil komme til at udrede Udgifterne ved den Del af Vejen, som mulig bliver ført over Havnens Terræn. Herom ønskes med det eventuelle Svar tillige en Tilkjendegivelse fra Andragerne."

Byraadet vedtog at afgive Sagen til Erklæring af Havneudvalget og saafremt dette ikke fandt noget ved Indenrigsministeriets Bemærkninger at erindre, bemyndigede man derhos Formanden til at tiltræde disse paa Kommunes Vegne.

Da Havneudvalget i den Anledning ikke har fundet noget at bemærke, blev der under 27de Juni 1893 tilskrevet Indenrigsministeriet saaledes:

"I Anledning af Ministeriets Skrivelse af 14de ds. om Inddæmningen Syd for Havnen tillader Byraadet sig herved at meddele, at man indgaar paa de af Ministeriet i Skrivelsen ommeldte Betingelser for Inddæmningen. Blot bemærkes det, at Inddæmningsforetagendet ikke i Aar vil blive paabegyndt, for saa vidt angaar det Havnen vedrørende Areal, og ved næste eller eventuelt næstsidste Aars Havne-Budget vil man derfor atter vende tilbage til Sagen.

Paa Foranledning skal Byraadet tillade sig at tilføje, at for saa vidt angaar Bekostningen ved Anlægget af Vejen udenom Gasværket ned til Havnen, vil denne sidste ikkun komme til at udrede Udgifterne ved den Del af Vejen, som mulig bliver ført over Havnens Terræn.

Byraadet Haabet derefter at turde forvente, at den endelige Approbation paa Inddæmningen vil blive meddelt."

Indenrigsministeriets endelige Resolution i Sagen af 15de Juli 1893 er under 19de f. M. af Amtet kommuniceret Byraadet saaledes:

"Efter Modtagelsen af den med Hr. Amtmandens Skrivelse af 1ste d. M. hertil indsendte Erklæring fra Aarhus Byraad, om at samme indgaar paa de i Skrivelse herfra af 14de f. M. opstillede Betingelser for den af Byraadet ønskede Tilladelse til en nærmere angiven

Inddæmning og Opfyldning i Kattegat syd for Aarhus Havns søndre Mole og hen til Grænsen for Byens Grund, meddeler Ministeriet herved Byraadet paa Aarhus Kommunes og Havnevæsenets Vegne den ansøgte Tilladelse."

(Se Mødet den 6te Juli.)

Uddrag fra byrådsmødet den 6. juli 1893 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 341-1892)

Efter derom fra Udvalget for en Inddæmning fra Havet Syd for Havnen fremkomne Indstillinger af 4de d. M. antog Byraadet følgende Licitationstilbud paa Levering af Tømmermaterialer til en Pæleskærm ud for Gasværket og paa Udførelse af Arbejdet ved selve denne, nemlig:

1. fra Kjøbmand H. Jørgensen & Stilling paa Levering af Materialerne for en samlet Sum af 11,366 Kr. 21 Øre;

2. fra Entreprenørerne H. Jensen og S. M. Sørensen paa Udførelsen af følgende Arbejde ved Skærmen, hvis Længde vil blive omtrent 1130 Fod:

a. for Fremstilling af Skærmen med tilhørende Stensætning pr. løbende Fod 15 Kr. 50 Ø.

b. for Slagning og Optagning af en
Anlægsbro 1300 Kr. 00 Ø.

c. for Transport af Fyld:
for hver Kubikfod, der losses ved Broen 4 Kr. 00 Ø.
for hver Kubikfod,
der loddess ved Skærmen 3 Kr. 00 Ø.

alt i Henhold til fremlagte Betingelser m. v.

(Se Mødet den 22de f. M.)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 341-1892)

Efter derom fremkommen Begæring og derpaa følgende Indstilling fra vedkommende Udvalg meddeltes der Købmændene C. Langballe og Søn Skøde paa Matr. Nr. 1391 af Bygrunden, af hartkorn 2 Fdk. 3/4 Alb., paa hvilken Ejendom Erhververne have Krav i Følge den med dem under 18de og 20de April 1893 afsluttede Overenskomst, der er optagen i Tillægget til Byaadsforh. for 1893 Side 12-16.

Skødet lyder saaledes:

"Skødet."

Som Vederlag for den Forstrandsret udfor Matr. Nr. 1 af Aarhus Bygrunde (Saltværket) og Matr. Nr. 82 af Aarhus Bygrund af Marselisborg (Kalkværket), som Købmændene C. Langballe & Søn i Følge nærværende Overenskomst Post 1 har overdraget til Aarhus Kommune, skøder og overdrager Byraadet herved paa Kommunens Vegne til dhrr. C. Langballe & Søn det Kommunen tilhørende, tildels ved Inddæmning fra Havet indvundne Grundstykke, beliggende ved det gamle Ridehus (Matr. nr. 1392), hvilket Grundstykke ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 19de Oktober 1889 er matrikuleret med Nr. 1391 af Bygrunden og Skyldsæt for hartkorn 2 Fdkr. 3/4 Alb.

Grundstykket overdrages med de samme Rettigheder, Byrder og Forpligtelser, hvormed det tilhører Kommunen, der ikke har noget særlig tinglyst Adkomst paa det. Dog bemærkes, at Forstrandsretten for den solgte Grund forbeholdes Kommunen. I Overensstemmelse med Overenskomstens Post 2 tilføjes derhos, at den over Grunden anlagte Kloak nu og fremtidig maa respekteres ligesom Kommunen ved dens Befuldmægtigede nu eller fremtidig maa have fri og uhindret Adgang til denne, dens Rensning, Reparation eller Forandring og at der forbeholdes Kommunen Vejret over den Del af Matr. Nr. 1391, der ligger imellem Saltværket og det gamle Ridehus for Adgang til og fra dette.

Med hensyn til disse Bestemmelser bliver nærværende Skøde tillige at tinglyse som Servitutstiftende.

Køberen, der har taget det solgte i Besiddelse fra 1ste April 1894, oppebærer den af Grunden faldende Lejeindtægt fra nævnte Tidspunkt at regne, mod fra samme Tid at svare alle Sketter og Afgifter af samme. Indenrigsministeriet Samtykke til Afhændelsen m.v. er meddelt i Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 14de Juni 1893."

Det er tinglæst paa Aarhus Byting den 17de Maj 1894. Tilført Nr. 37, Fol. 470 & 8 Fol. 174.

Tillige læst som Servitutstiftende.

(Se Mødet den 5te Juli.)

Uddrag fra byrådsmødet den 5. juli 1894 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 341-1892)

Efter indstilling af Udvalget for Gasværket i skrivelse af 2den d. M. besluttede Byraadet at antage den af Entreprenørerne Jensen og Sørensen opførte pæle- og stenskærm ud for Gasværket (se mødet den 6te juli f. A.) som kontraktmæssig udført, dog saaledes at der i den entreprenørerne tilkommende restbetaling 7228 Kr. 83 øre afdrages 840 Kr. som betinget dagbøde á 20 Kr. pr. Dag, fordi Skærmen med Flagesætning og stenfyldning først blev færdig den 10de Novbr. f. A., hvad der efter kontrakten var 42 dage for sent.

(Se mødet den 4de Maj.)

